

2283 1

KONINKLIJKE BOODSCHAP

Aan

de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan een ontwerp van Wet tot goedkeuring van de op 15 December 1950 te Rio de Janeiro tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Verenigde Staten van Brazilië gesloten overeenkomst betreffende emigratie en kolonisatie.

De toelichtende memorie, die het Wetsontwerp vergezelt, bevat de gronden waarop het rust.

En hiermede bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

Soestdijk, 4 September 1951.

JULIANA.

2283 2

ONTWERP VAN WET

WIJ JULIANA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat de op 15 December 1950 te Rio de Janeiro tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Verenigde Staten van Brazilië gesloten Overeenkomst betreffende emigratie en kolonisatie, alvorens te kunnen worden bekrachtigd, ingevolge artikel 60, lid 2 der Grondwet de goedkeuring der Staten-Generaal behoeft;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1

De Overeenkomst betreffende emigratie en kolonisatie, welke tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Verenigde Staten van Brazilië op 15 December 1950 te Rio de Janeiro is gesloten en waarvan de Nederlandse tekst is bekend gemaakt in *Tractatenblad* 1951, No. 9, wordt goedgekeurd.

Artikel 2

Deze wet treedt in werking met ingang van de dag na die harer afkondiging.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en dat alle Ministeriële Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Sociale Zaken,

De Minister van Buitenlandse Zaken,

2283 3

MEMORIE VAN TOELICHTING

Toen de vijandelijkheden in 1945 waren beëindigd en de Britse Dominions in de eerste plaats er naar streefden hun gedemobiliseerde militairen weder in de arbeid te brengen, zodat er nog geen sprake kon zijn van Nederlandse of andere Europese immigratie, waren de Zuidamerikaanse republieken vrijwel de enige landen, waar voor onze emigranten gelegenheid tot vestiging kon worden gevonden. Dientengevolge is het verklaarbaar, dat bij het Nederlandse publiek zich een tevoren niet gekende belangstelling voor die gebieden ontwikkelde.

De toenmalige Minister van Sociale Zaken heeft daarom destijds bevorderd, dat onder andere in Brazilië een onderzoek werd ingesteld naar de mogelijkheid ener Nederlandse emigratie, inzonderheid voor het agrarische deel onzer bevolking. De destijds gehouden besprekingen werden aanvankelijk gevoerd met de Regeringen van enkele deelstaten. Het bleek evenwel, dat deze grondwettelijk niet bevoegd waren internationale overeenkomsten aan te gaan. Toen het onderzoek tot het inzicht had geleid, dat inzonderheid bij groepsgewijze vestiging de emigratie van Nederlanders vooruitzichten bood, heeft de Nederlandse Regering zich in September 1947 door tussenkomst van Harer Majesteits gezant tot de Federale Braziliaanse Regering gewend met het voorstel een algemeen verdrag te sluiten, dat alle bijzondere aspecten van de emigratie zou omvatten. De Federale Regering deelde door bemiddeling van haar gezant bij het Nederlandse Hof in December daaraanvolgende mede tot het afsluiten van een dergelijk verdrag gaarne bereid te zijn.

Nadat de delegaties waren samengesteld, werden de onderhandelingen in Mei 1948 geopend. De Braziliaanse Regering stelde daarbij de voorwaarde, dat de verantwoordelijkheid voor de emigratie volledig door de twee Regeringen behoorde te worden aanvaard. De ondergetekenden wijzen er op, dat hiermede wordt bedoeld een verantwoordelijkheid van elk der beide Regeringen, voor zover het eigen territorium betreft; in casu dus voor een degelijke voorbereiding der emigratie en voor de wijze, waarop tot de uitvoering wordt overgegaan, dus voor het ontstaan der vestiging in Brazilië. Deze verantwoordelijkheid strekt zich echter niet uit over de toekomstige activiteiten der eenmaal gevestigden en omvat dus niet hun voortbestaan.

Er is veel overleg nodig geweest voor en aler een enigszins duidelijke tekst was samengesteld en deze tenslotte op 15 December 1950 kon worden ondertekend.

Van de aanvang af is bij de onderhandelingen uitgegaan van tweërlei grondslag, te weten:

1. dat de emigratie in hoofdzaak agrarisch zal zijn;
2. dat zij in hoofdzaak „geleid” zal zijn, dat wil zeggen planmatig, volgens voorwaarden en bepalingen, in de overeenkomst voorzien en nog nader door de twee Regeringen vast te stellen, bij welke uitvoering de organen der beide Regeringen nauw zullen zijn betrokken.

Het in hoofdzaak agrarische karakter der beoogde emigratie komt al dadelijk tot uitdrukking in artikel 2, hetwelk zegt, dat de overeenkomst zal omvatten de kolonisatie. Weliswaar noemt het artikel daarmede in één adem de wetenschappelijke, intellectuele en technische samenwerking, doch behalve aan het slot van artikel 4, waar deze gedachte wat meer uitgewerkt tot uiting komt, is van deze samenwerking in meer concrete vorm alleen sprake in artikel 42, terwijl bovendien gedurende de afgelopen jaren uit niets is gebleken, dat hieraan grote praktische betekenis kan worden toegekend.

Artikel 5 vermeldt, behalve de agrarische arbeidskrachten (onderscheiden in klasse a, dit zijn kolonisten, en klasse b, dit zijn in loondienst werkenden of deelpachters op bestaande landbouwbedrijven), ook de leraren, technici, handwerklieden, vakarbeiders en deskundigen (klasse c), zomede groepen en ondernemingen op industrieel en landbouwgebied (klasse d). Artikel 8, evenals de volgende artikelen tot artikel 50 (met een onderbreking in de artikelen 42 en 48) regelen echter uitsluitend de agrarische emigratie.

¹⁾ De bijlage, bedoeld in de Memorie van Toelichting (*Tractatenblad*, jaargang 1951, no. 9), is nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden.